

Tổng quan quan hệ Việt Nam – EU

Trần Ngọc An
Đại sứ, Vụ trưởng đặc trách EU
Bộ Ngoại giao

Các mốc lớn quan hệ VN-EU

- Chủ trương mở rộng quan hệ quốc tế của Việt Nam (Đổi mới)
- 1990: thiết lập quan hệ ngoại giao VN- EU
- 1992: ký Hiệp định Dệt may
- 1995: ký Hiệp định Khung hợp tác
- 2008: khởi động đàm phán PCA
- 2012: ký PCA, khởi động đàm phán EVFTA

Chính trị

- Lãnh đạo hai bên coi trọng tăng cường hợp tác nhiều mặt VN-EU
- Trao đổi đoàn
 - Việt Nam: Chuyến thăm chính thức của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tới EU, Anh, I-ta-lia và Bỉ (1/2013), Chủ tịch nước Trương Tấn Sang, thăm Hungary, Đan Mạch (9/2013) và Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng thăm Pháp (9/2013)
 - EU: Nguyên thủ nhiều nước thành viên EU, Chủ tịch Hội đồng Châu Âu, Chủ tịch Ủy ban Châu Âu (EC) và nhiều Ủy viên EC thăm Việt Nam.
- Nhiều cơ chế hợp tác được thiết lập, triển khai hiệu quả :
 - Tham vấn chính trị cấp Thứ trưởng ngoại giao VN-EU
 - Đối thoại nhân quyền Việt Nam- EU
 - Hợp tác trong khuôn khổ ASEM, ASEAN-EU, ARF, v. v
- Việt Nam đã thiết lập quan hệ đối tác chiến lược với 7 nước EU (Anh, Tây Ban Nha, Đức, Hà Lan, Đan Mạch, Italia và Pháp)

Kinh tế - thương mại

- EU là một trong những đối tác thương mại hàng đầu của Việt Nam
- Kim ngạch thương mại hai chiều tăng trung bình 15-20% năm.
- 1995 đến 2012, kim ngạch thương mại Việt Nam - EU tăng 20 lần (1,5 tỉ USD lên 29 tỉ USD).
- Năm 2012, EU lần đầu tiên đã vượt Mỹ trở thành thị trường xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam.
- Năm 2013, thương mại Việt Nam đạt 33,78 tỉ usd, trong đó ta xuất khoảng 24,3 tỉ usd và nhập khoảng 9,4 tỉ, tăng 16% so với 2012.
- Thị trường lớn cho một số mặt hàng xuất khẩu chủ lực của Việt Nam (giày dép, may mặc, thủy sản, đồ gỗ, điện tử, hàng tiêu dùng)
- Thương mại Việt Nam - EU có tính bổ sung cao, ít cạnh tranh trực tiếp.
- EU là một trong các nhà đầu tư hàng đầu tại Việt Nam với 1.299 dự án với tổng vốn đầu tư trên 17 tỷ US\$
- Việt Nam có 33 dự án đầu tư sang 10 nước EU với tổng vốn đăng ký đạt khoảng 107 triệu USD.

Một số trở ngại

- Tiềm năng hợp tác kinh tế - thương mại lớn nhưng còn thách thức do:
 - Sự xa cách về địa lý, hai bên thiếu thông tin về nhau.
 - Chênh lệch lớn về trình độ phát triển giữa Việt Nam và EU
 - Một số quy định, tiêu chuẩn của EU vượt quá khả năng đáp ứng của doanh nghiệp VN đầu tư vào EU
 - Các doanh nghiệp, nhà đầu tư EU cũng đặt ra những yêu cầu cao khi đầu tư, kinh doanh tại Việt Nam.

FTA VN-EU

- Tháng 10/2010, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng và Chủ tịch EC Barroso tuyên bố khởi động đàm phán FTA
- Tháng 6/2012, Bộ trưởng Công Thương Vũ Huy Hoàng và Ủy viên Thương mại EU Karel de Gucht đã tuyên bố chính thức đàm phán FTA
- Từ tháng 10/2012 đến nay, hai bên đã tiến hành đàm phán 6 phiên FTA
- Đàm phán tiến triển khá nhanh, thuận lợi do quyết tâm chính trị của cả hai bên nhằm hoàn tất Hiệp định trong năm 2014.

Hợp tác phát triển

- EU là nhà tài trợ song phương lớn thứ hai về ODA
- Nhà cung cấp viện trợ không hoàn lại lớn nhất cho Việt Nam.
- Tổng ODA cam kết trong giai đoạn 2007-2013 là 5,2 tỷ USD trong đó 43% là viện trợ không hoàn lại.
- Năm 2013: Tổng cam kết ODA của EU cho Việt Nam đạt 965 triệu USD, tương đương 15% tổng cam kết viện trợ nước ngoài.
- ODA của EU hỗ trợ VN phát triển kinh tế - xã hội, nhất là trong lĩnh vực giảm đói nghèo, cải thiện chất lượng giáo dục, y tế, và cải cách hành chính.

Các lĩnh vực khác

- **An ninh –quốc phòng:** trao đổi về khả năng hợp tác trong lĩnh vực quản lý khủng hoảng
 - Chuyến thăm EU của Thứ trưởng Bộ Quốc phòng Nguyễn Chí Vịnh (1/2013)
 - Chuyến thăm EU của Thứ trưởng Bộ Công An Tô Lâm (1/2013)
- **Hợp tác chuyên ngành:** EC và các nước thành viên EU hợp tác chặt chẽ với Việt Nam trong nhiều lĩnh vực chuyên ngành thuộc các lĩnh vực ưu tiên của Việt Nam và EU có thể mạnh như: hỗ trợ thể chế, khoa học công nghệ (trong đó có lĩnh vực an toàn hạt nhân), giáo dục, pháp luật, y tế, tài chính ngân hàng, nông nghiệp, văn hóa và du lịch ...

Hiệp định Đối tác và Hợp tác toàn diện (PCA) Việt Nam - EU

- Những phát triển trong quan hệ VN-EU đòi hỏi khuôn khổ hợp tác mới, phản ánh được mối quan hệ đối tác phát triển mạnh mẽ.
- Tháng 6/2005, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Đề án tổng thể quan hệ Việt Nam – EU đến năm 2010, định hướng đến năm 2015.
- Chiến lược quan hệ với các nước Đông Nam Á (2003) của EU nhấn mạnh ưu tiên thúc đẩy quan hệ đối tác với ASEAN, đàm phán PCA với từng nước thay thế Hiệp định EC – ASEAN (ký năm 1980).
- Chính thức tuyên bố khởi động đàm phán hiệp định PCA tháng 11/2007.
- 2 năm đàm phán từ tháng 6/2008 đến tháng 10/2010.
- Tháng 6/2012, Bộ trưởng Ngoại giao Phạm Bình Minh và Đại diện Cấp cao của EU về An ninh và Chính sách Đối ngoại chung, Bà Catherine Ashton đã ký chính thức PCA.

Nội dung chính PCA

- PCA là hiệp định khung
- Xác định các nguyên tắc cơ bản, nội dung, phạm vi và hình thức hợp tác
- Điều chỉnh hợp tác song phương trong tất cả các lĩnh vực (từ hợp tác phát triển, thương mại- đầu tư, đến hợp tác tư pháp, bảo vệ hòa bình, an ninh quốc tế, hợp tác chuyên ngành)
- Tiếp tục ưu tiên cao hợp tác phát triển và thương mại – đầu tư
- Nhiều nội dung hợp tác mới trong các lĩnh vực giáo dục-đào tạo, khoa học-công nghệ, nông lâm ngư nghiệp, ngăn ngừa và giảm nhẹ thiên tai
- Đẩy mạnh hợp tác trên các diễn đàn quốc tế, giải quyết các vấn đề toàn cầu để bảo vệ hòa bình và an ninh quốc tế như chống phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt, chống khủng bố, tội phạm có tổ chức và rửa tiền, ứng phó với biến đổi khí hậu
- Tuyên bố chung về Quy chế Kinh tế thị trường cho Việt Nam; Về hợp tác chống rửa tiền và tài trợ khủng bố và một Tuyên bố đơn phương của EU về cam kết giúp Việt Nam tận dụng ưu đãi của Hệ thống ưu đãi thuế quan phổ cập (GSP).

Phê chuẩn PCA

- Để PCA có hiệu lực cần sự phê chuẩn của các thành viên EU, Việt Nam và Nghị viện châu Âu.
- Quá trình này có thể mất khoảng 2 năm (đến nay đã có 11/28 nước thành viên EU phê chuẩn PCA gồm Đức, Hà Lan, Lát-vi-a, Lit-va, Hung-ga-ri, Bun-ga-ri, Tây Ban Nha, Áo, Bồ Đào Nha, Thụy Điển và Síp).
- Ngày 1/11/2013, Chủ tịch nước đã có quyết định số 2075/2013/QĐ-CTN phê chuẩn Hiệp định PCA.
- Ngày 19/12/2013, Văn phòng Chính phủ có công văn số 2635/VPCP-QHQT thông báo Thủ tướng Chính phủ đã đồng ý Kế hoạch triển khai PCA.
- Trong quá trình phê chuẩn, hai bên nhất trí triển khai sớm PCA trong một số lĩnh vực ưu tiên:
 - Thúc đẩy đàm phán FTA
 - EU sớm công nhận qui chế kinh tế thị trường của Việt Nam
 - Hợp tác trong các lĩnh vực chuyên ngành.

TRIỂN VỌNG QUAN HỆ

- Những kết quả hợp tác Việt Nam-EU đạt được xuất phát từ lợi ích và nhu cầu của cả hai bên .
 - Việt Nam tìm thấy ở EU một đối tác quan trọng, một thị trường rộng lớn, nguồn đầu tư trực tiếp tiềm năng và nhà tài trợ quý báu, giàu thiện chí.
 - EU đánh giá cao tiềm năng và xác định Việt Nam là đối tác quan trọng trong chiến lược châu Á của mình.
 - Các mối liên kết lịch sử, văn hóa giữa Việt Nam và các nước châu Âu cũng là yếu tố tạo điều kiện phát triển quan hệ hai bên.

XIN CẢM ƠN!